

OBSAH

Autorský kolektiv	5
Úvodem	19

KAPITOLA 1

DIAGNOSTIKA V REVMATOLOGII	21
---	----

Jozef Rovenský, Vanda Mlynáriková, Elena Košková, Marián Kovalančík

Fyzikální vyšetření	21
Diagnostika bolesti.....	21
Diagnostika funkčních poruch.....	24
Diagnostika anatomických změn	30
■ Změny zjizvitelné aspekci	30
■ Změny zjizvitelné pohmatem.....	32
Anamnéza	36
Radiologické vyšetření	40
Neinvazivní vyšetření	41
Klasické rentgenové vyšetření	41
■ Skiografie	41
Ultrazvukové vyšetření.....	44
Izotopová diagnostika	44
Kostní scintigrafie	45
Kloubní scintigrafie	46
Výpočetní tomografie	46
Vyšetření pomocí magnetické rezonance	47
Invazivní vyšetření	49
Myelografie.....	49
Artrografie	49
Angiografie	50
Přístrojová vyšetření	50
Artroskopie	50
Biopsie.....	50
Elektromyografie	50
Elektroneurografie	51
Dopplerovské vyšetření	51
Laboratorní vyšetření	51
Synoviální výpotek.....	52

KAPITOLA 2

MODERNÍ DIAGNOSTIKA UVEITID V OFTALMOLOGII 60

Igor Kozák, Jozef Rovenský

KAPITOLA 3

SOUČASNÉ LÉČEBNÉ MOŽNOSTI V REVMATOLOGII 65

Jozef Rovenský, Radim Bečvář, Marie Sedláčková,
Agneša Szolnokiová, Alena Tuchyňová

Nesteroidní antiflogistika	65
Glukokortikoidy	66
■ Aplikace glukokortikoidů per os.....	67
■ Perorální pulsní terapie	67
■ Intravenózní glukokortikoidní léčba	67
■ Trvalá glukokortikoidní léčba	68
Antirevmatika	68
Antimalarika.....	69
Sulfasalazin	69
Soli zlata.....	69
Methotrexát	70
Cyklofosamid.....	70
Cyklosporin A	70
Leflunomid	70
Biologické léky	71

KAPITOLA 4

LÉČEBNÉ MOŽNOSTI UVEITID A TRANSPORT LÉČIV 73

Igor Kozák, Jozef Rovenský

Konzervativní léčba	73
● Antimetaboly.....	74
● Inhibitory T-buněčné odpovědi	75
● Systémová enzymoterapie.....	76
Chirurgická léčba	77
○ Operace katarakty.....	77
○ Antiglaukomové operace.....	77
○ Trans pars plana vitrektomie	78
○ Transport léčiv	78

KAPITOLA 5

REVMATOIDNÍ ARTRITIDA A OČNÍ PROJEVY 83

Jozef Rovenský, Péter Bálint, Jozef Lukáč, František Máliš,

Vanda Mlynáriková, Igor Kozák

Klinická charakteristika a současná léčba revmatoidní artritidy	83
Klinické projevy	83
Epidemiologie.....	83
Etiopatogeneze	84
Patologická anatomie.....	86
Klinický obraz a diagnostika RA	86
Subjektivní příznaky RA.....	86
Objektivní příznaky RA	87
Postižení jednotlivých kloubů při RA	88
Mimokloubní postižení u RA	88
Klasifikační kritéria při RA	89
Laboratorní nálezy při RA	89
Další specifická vyšetření.....	90
Zobrazovací metody při hodnocení RA.....	90
Nemedikamentózní léčba RA	91
Medikamentózní léčba RA.....	92
Oční projevy revmatoidní artritidy a jejich současná léčba	95

KAPITOLA 6

ANKYLOZUJÍCÍ SPONDYLITIDA A OČNÍ PROJEVY 101

Jozef Rovenský, Géza Bálint, Miloš Krúpa, Igor Kozák

Revmatologická charakteristika ankylozující spondylitidy	101
Laboratorní vyšetření.....	102
Radiologický obraz	102
Diagnostika.....	102
Léčba	105
ASAS doporučení pro indikaci biologické léčby pro pacienty s AS a neradiografickou axiální SpA.....	105
Oční projevy ankylozující spondylitidy a jejich současná léčba	105

KAPITOLA 7

POLYMYALGIA RHEUMATICA, VASKULITIDY A POŠKOZENÍ OKA 107

Jozef Rovenský, Zdenko Killinger, Dagmar Mozolová, Jozef Michalko,

Viera Štvrtinová, Igor Kozák

Polymyalgia rheumatica a obrovskobuněčná arteritida	107
Výskyt.....	108

Etiopatogeneze	108
Klinický obraz	108
Neurovaskulární projevy při OBA	109
Postižení končetin při OBA	110
Další klinické projevy	111
Laboratorní nálezy	112
Diagnostika	113
Léčba	117
Oční projevy u obrovskobuněčné arteritidy	120
Oční projevy u Takayasuvy arteritidy	121
Etiopatogeneze	122
Patologickoanatomický nález	122
Klinický obraz	122
Oční příznaky a nálezy	123
Laboratorní nálezy	123
Diagnostika	123
Terapie a prognóza	124

KAPITOLA 8

ENTEROPATICKÉ ARTRITIDY A OČNÍ PROJEVY .....

Jozef Rovenský, Lenka Franeková, Igor Kozák

KAPITOLA 9

SYSTÉMOVÝ LUPUS ERYTHEMATODES A OČNÍ PROJEVY .....

*Jozef Rovenský, Lenka Franeková, Mária Krátka, Dagmar Mičeková,
Mária Stančíková, Igor Kozák*

KAPITOLA 10

RELABUJÍCÍ POLYCHONDRITIDA A OČNÍ PROJEVY .....

Jozef Rovenský, Vladimír Bošák, Miloš Krúpa, Igor Kozák

Historie	144
Epidemiologie	144
Etiologie a patogeneze	144
Klinický obraz	145
Artropatie při relabující polychondritidě	145
Orgánové projevy relabující polychondritidy	146
Relabující polychondritida ve vyšším věku	150
Výskyt relabující polychondritidy s jinými chorobami	150
Laboratorní výsledky	151

Diagnostika.....	151
Diferenciální diagnostika	151
Terapie a prognóza.....	152

KAPITOLA 11

BEHČETOVA CHOROBA A OČNÍ PROJEVY..... 156

Jozef Rovenský, Andrea Škublová, Viera Štvrtinová, Igor Kozák

Definice	156
Výskyt onemocnění.....	156
Etiologie a patogeneze	156
Klinické projevy	157
Laboratorní nálezy	158
Histologie	158
Diferenciální diagnostika	158
Terapie.....	159
Prognóza	159
Oční projevy při Behčetově chorobě a jejich léčba	159

KAPITOLA 12

INFEKČNÍ A REAKTIVNÍ ARTRITIDY..... 163

Jozef Rovenský, Lenka Franeková, Igor Kozák

MONOARTIKULÁRNÍ ARTRITIDA	163
Rentgenologické vyšetření	163
Termografie	164
Ultrazvukové vyšetření.....	164
Kloubní scintigrafie	164
Magnetická rezonance	165
INFEKČNÍ ARTRITIDY.....	166
Septická artritida.....	166
Laboratorní vyšetření	166
Rtg obraz	167
Léčba	167
Gonokoková artritida	169
Laboratorní vyšetření	169
Diagnóza	169
Léčba	169
Artritida virového původu.....	170
Artritida při rubeole.....	170
Artritida při virové hepatitidě B.....	170
Artritida při infekční mononukleóze.....	170
Artritida při příušnicích.....	170

Tuberkulózní artritida	171
Laboratorní vyšetření.....	171
Rentgenologické vyšetření.....	171
Diagnóza.....	171
Léčba.....	171
Mykotická artritida	171
Diagnóza.....	172
REAKTIVNÍ ARTRITIDY	172
Reaktivní artritida	172
Laboratorní vyšetření.....	172
Rentgenologický nálezn.....	172
Průběh onemocnění.....	172
Léčba.....	173
Sexuálně akvírovaná reaktivní artritida	173
Yersiniová artritida	173
Laboratorní vyšetření.....	173
Rentgenologický nálezn.....	174
Léčba.....	174
Artritida při infekci salmonelami	174
Diagnóza.....	174
Léčba.....	174
Postdyzenterická artritida	174
Revmatická horečka	174
Diagnostika.....	174
Laboratorní vyšetření.....	175
Léčba.....	175
Poststreptokoková artritida	175
Lymeská artritida	175
Laboratorní vyšetření.....	175
Rentgenologické příznaky.....	175
Diagnostika.....	175
Léčba.....	176
OČNÍ PŘÍZNAKY PŘI INFEKČNÍCH A REAKTIVNÍCH ARTRITIDÁCH	176

KAPITOLA 13

SARKOIDÓZA A OČNÍ PROJEVY..... 178

*Jozef Rovenský, Jozef Michalko, Dagmar Mozolová, Lenka Franeková,
Viera Štvrtinová, Igor Kozák*

Laboratorní vyšetření.....	178
Rentgenologický nálezn.....	178
Diagnostika.....	179
Léčba.....	179
Oční projevy.....	179

KAPITOLA 14

SYNDROM HYPERMOBILITY A PAGETOVA CHOROBA 181

Jozef Rovenský, Radim Bečvář, Zdenko Killinger, Igor Kozák

Syndrom hypermobility	181
Laboratorní vyšetření	181
Diagnóza	181
Oční projevy.....	181
Pagetova choroba s kloubním postižením	182
Laboratorní vyšetření	182
Léčba	182
Oční projevy.....	182

KAPITOLA 15

ALKAPTONURIE A OCHRONÓZA..... 184

Jozef Rovenský, Vladimír Bošák, Marián Kovalančík, Jozef Lukáč

Klinické příznaky	184
Historie.....	184
Etiologie a patogeneze	185
Epidemiologie a genetické aspekty.....	185
Klinický obraz	187
Koincidence alkaptonurické ochronózy s jinými onemocněními	191
Diagnostika.....	192
Diferenciální diagnostika	193
Terapie.....	194

KAPITOLA 16

LYMFOMATOIDNÍ GRANULOMATÓZA A OČNÍ PROJEVY 197

Jozef Rovenský, Vanda Mlynáriková, Alena Tuchyňová, Igor Kozák

Klinické příznaky	197
Etiologie	197
Výskyt a průběh	197
Diagnostika.....	197
Klinický obraz	198
Oční projevy.....	198
Laboratorní nálezy	198
Histologické vyšetření	198
Diferenciální diagnostika	199
Léčba	199

KAPITOLA 17

SJÖGRENŮV SYNDROM 200

Jozef Rovenský, Lenka Franeková, Vanda Mlynáriková, Mária Stančíková, Igor Kozák

Klinické příznaky	200
Historie a epidemiologie	200
Etiologie a patogeneze	201
Klinický obraz a diagnostika.....	201
Léčba	206
Oční příznaky při Sjögrenově syndromu.....	209

KAPITOLA 18

KAWASAKIHO CHOROBA A OČNÍ PROJEVY 213

*Jozef Rovenský, Alica Kapellerová, Zdenko Killinger, Regina Krastevová,
Jozef Michalko, Dagmar Mozolová, Viera Štvrtinová, Andrea Škublová, Igor Kozák*

Výskyt a incidence.....	213
Etiologie a patogeneze	213
Patologická anatomie.....	215
Klinický obraz a laboratorní výsledky	215
Diferenciální diagnostika	216
Terapie.....	216
Prognóza	217
Oční projevy při Kawasakiho chorobě.....	218

KAPITOLA 19

CASTLEMANOVA CHOROBA – MULTICENTRICKÁ ANGIOFOLIKULÁRNÍ LYMFOIDNÍ HYPERPLAZIE 221

Jozef Rovenský, Byung Ro Lee, Igor Kozák

Etiologie	221
Klinický obraz	221
Laboratorní nálezy	222
Průběh onemocnění.....	223
Léčba	223
Oční projevy při Castlemanově chorobě.....	224

KAPITOLA 20

OČNÍ A REVMATOLOGICKÉ KOMPLIKACE PŘI HIV A AIDS 227

Jozef Rovenský, Byung Ro Lee, Igor Kozák

Bolesti měkkých tkání	227
Zánětlivé postižení kloubů	228
Patogeneze zánětlivé artritidy a infekce HIV	230
Terapie zánětlivé artritidy u pacientů s AIDS	230
Septické postižení kloubů a svalů	231
Infekce HIV a nemoci pojivové tkáně	232
Infekce HIV a vaskulitida.....	233
Oční postižení při HIV/AIDS	233

KAPITOLA 21

FAMILIÁRNÍ STŘEDOMOŘSKÁ HOREČKA A OČNÍ PROJEVY 240

Jozef Rovenský, Elon Pras, Igor Kozák

Klinické příznaky	240
Diagnostika.....	245
Molekulový základ	247
Korelace mezi genotypem a fenotypem	247
Frekvence nositelů v běžné populaci.....	248
Selekční výhoda	249
Současný stav diagnostiky.....	249
Léčba	250
Oční projevy.....	250

KAPITOLA 22

AUTOINFLAMATORNÍ SYNDROMY A OČNÍ PROJEVY 254

Jozef Rovenský, Elon Pras, Lenka Franeková, Igor Kozák

Periodické syndromy asociované s receptorem TNF	254
Klinická manifestace	255
Patogeneze a genetika TRAPS	256
Diagnostika.....	258
Epidemiologie.....	258
Terapie.....	259
Prognóza	259
Familiární středomořská horečka.....	259
Syndrom hyper-IgD	259
Klinická manifestace	259
Muckleův-Wellsův syndrom a familiární chladová kopřivka	260
Familiární chladové syndromy.....	260

Klinické projevy	262
Diagnostická kritéria	262
Diferenciální diagnostika	263
Syndrom PFAPA – periodická horečka, aftózní stomatitida, faryngitida, adenitida	264
Etiologie	264
Diagnostika	264
Diagnostická kritéria	264
Léčba	265
Syndrom CINCA	265
Klinické příznaky	265
Oční projevy autoinflamatorních syndromů	265
Neonatal Onset Multisystem Inflammatory Disease	266
Muckleův-Wellsův syndrom	266
Familiární chladové autoinflamatorní syndromy	266
Blau syndrom	267

KAPITOLA 23

ONEMOCNĚNÍ SE VZTAHEM K IgG4 .....

Lenka Franeková, Igor Kozák, Jozef Rovenský

Oční postižení při onemocněních se vztahem ke IgG4	272
--	-----

KAPITOLA 24

OČNÍ KOMPLIKACE LÉKŮ POUŽÍVANÝCH V REVMATOLOGII .....

Igor Kozák

Kortikosteroidy	275
(Hydroxy)chlorochin	276
Etanercept	277

Zkratky	279
----------------------	-----

Rejstřík	283
-----------------------	-----